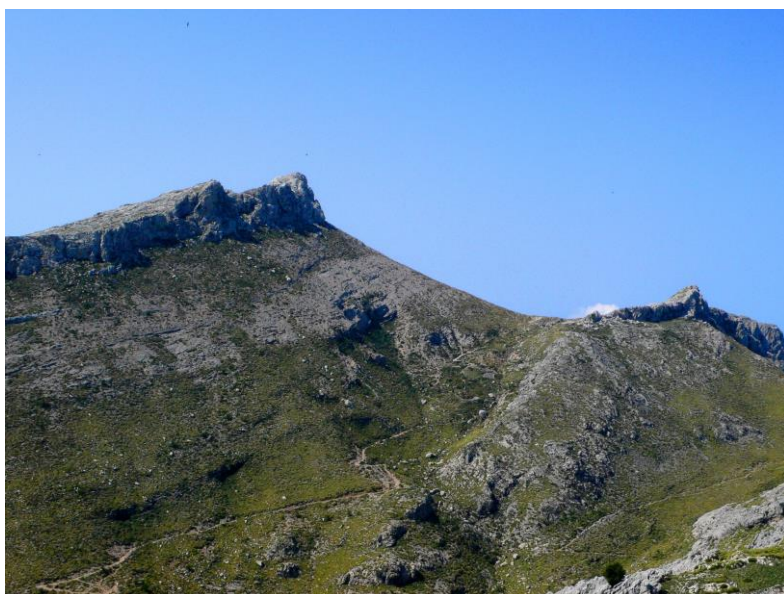

EL PUIG DE MASSANELLA

Serra de Tramuntana. Mallorca.

Des de Lluc pel coll des Prat amb retorn pel de sa Línia

Distància	17 km
Desnivell acumulat	1215m
Nivell de dificultat	moderat
Data	16 d'abril de 2007
Cartografia	Ed. Alpina: Mallorca Tramuntana Nord (1:25000)
Punts per a GPS	El Puig de Massanella

Llarga excursió circular que combina trams molt ben senyalitzats (de Lluc al Coll des Prat per Ses Voltes d'en Galileu, GR 221), amb la grimpada al Massanella, sense camí evident ni fressat i la davallada per la Font de s'Avenc, ben fressada, fitada i senyalitzada a les cruïlles, sense dubtes d'orientació.  s recomanable portar mapa i brúixola, sobretot per la possibilitat de boira. Amb els seus 1.365

metres, és el cim més alt de l'illa al que es pot pujat donat que el Puig Major, el més alt,  s zona militar.

La ruta "clàssica" (més curta) parteix i retron a al Coll de sa Batalla, sobre Lluc, i puja per llevant i migdia del puig. Nosaltres però teniem ganes de tornar a passar per Ses Voltes d'en Galileu i pujarem per la banda nord i davallarem per l'altra. Malgrat la llargària, ens sembla una opció molt recomanable que fa encara més entretinguda l'excursió.  s l'itinerari 8 de la guia de l'Editorial Alpina.

Com al Camí de s'Arxiduc i es Teix, durant tot el recorregut trobarem importants vestigis de l'aprofitament secular del massís per nevaters i carboners (perquè el Massanella m s que un puig en s , és un massís format per diversos cims). Passarem pel costat d'algunes Cases de Sa Neu, enormes pous de glaç on s'emmagatzemava, aprofitant que per llur situació, la Serra de Tramuntana rep regularment al hivern precipitacions nivals. També veurem restes de forns i sobretot els inconfusibles rotlos de sitja sobre els que s'alçaven les carboneres i bases de cabanes i barraques de carboners. Aquesta explotació va subsistir fins la primera meitat del segle XX i va arribar a ésser tant intensiva que, pel que hem pogut llegir al Centre d'Informació de la Serra de Tramuntana de Ca s'Amitger, a Lluc, va comportar la pr ctica destrucció d'importants masses forestals de boix.  s molt recomanable una visita a aquest centre, malgrat que els continguts no estan gaire actualitzats. No us prendr  massa temps i podreu fer-vos una idea general de la Serra, de llur geomorfologia i de les activitats de conservació (sobretot del voltor negre, el ferreret i altres espècies) que s'hi duen a terme. En definitiva, de llur important valor natural.

Els camins que recorrerem son els que feien servir aquells nevaters i carboners dels que encara se'n conserva el nom a la toponímia, com és el cas del Puig, Casa de sa Neu i Ses Voltes d'en Galileu. Restaurades recentment pel Consell de Mallorca, aquestes voltes son un tram de camí de bast empedrat que, amb llaçades (d'aquí el seu nom) s'enfila pels contraforts nord occidentals del Massanella.

La vegetació que trobarem pel que fa al bosc és sobretot l'alzinar, amb un sotabosc escàs que facilita el transitar-hi. Més amunt, quan el bosc desapareix, dóna pas a amplis mantells d'espècies arbustives, algunes endèmiques com el càrritx i els punxents "coixins de monja". Pel que fa a la morfologia de terreny, travessarem àmplies zones de clàssica erosió càrstica i trobarem diversos avencs.

Aquest és també un itinerari força concorregut. A tota la Serra trobarem sovint colles d'excursionistes d'arreu d'Europa. En comparació però, pocs peninsulars. La tasca de senyalització i condicionament de camins duta a terme pel Grup Excursionista de Mallorca (GEM) i pel Departament de Medi Ambient del Consell i les inversions en refugis d'aquest darrer i del Govern de les Illes, estan donant al nostre parer, molt bons fruits. Son molt d'agrair també els penells amb mapes i informacions diverses com el grau de dificultat que trobem a cada cap de tram, així com els avisos de perill quan cal creuar una carretera i els senyals per als conductors, advertint de la presència de senderistes.

Descripció de l'itinerari. Partim del Santuari de Lluc (475 m) on, al costat de la Font Coberta, hi ha un penell amb mapa del GR 221 i rètols de direcció. Aquí comença l'antic camí de Sóller. És un camí de bast empedrat que puja per entremig del bosc de Ca s'Amitger, amb moderat pendent, vers ponent. Travessem la carretera a Sóller (C-710) (677m 25') i a l'altre costat seguim per un camí carreter. Passem un portell i entrem a la finca Son Macip-Sa Mola, propietat del Consell de Mallorca. En tot aquest tram trobem diversos trencalls i camins, però el GR els senyalitza correctament a cada cruïlla amb estaquetes i pals direccionals de forma que no ofereix dubte. També podrem observar rotlos de sitja i bases de cabana, testimonis de l'antiga activitat dels carboners.

Acaba el camí carreter al peu de Ses Voltes d'en Galileu (858 m 1h). A mà dreta podem veure la primera de les cases de neu, la de Son Macip, documentada des de l'any 1.616. Encetem les llargues llaçades empedrades, en fort pendent. A mesura que pugem el bosc va desapareixen i permet albirar l'impressionant Torrent de Pareis, el Clot d'Albarca sota el Puig Roig i Lluc amb el Tomir al fons. Mitja hora de pujada i som al cap de munt de ses voltes (1.057 m 1h 30'). Tant si ens hem cansat com no, la parada hi és obligatòria per contemplar el paisatge amb la mar de teló de fons.

El camí, transita ara per un pla, descrivint una llarga llaçada. Marxem vers ponent fins al trencall a la Casa de sa Neu d'en Galileu. Arribar-nos-hi és cosa de pocs minuts. Data de l'any 1.692 quan Antoni Català 'Galileu' es comprometé a construir unes cases de neu a la muntanya de la Mola. Va deixar de fer-se servir definitivament el 1.908. Retornem al camí, ara vers sol ixent per anar a buscar el Coll de ses Cases de Neu (1.130 m). Poc abans del coll, prenem un corriol a l'esquerra i ens enfilem sense gaire dificultat (curta i fàcil grimpada final) al Puig d'en Galileu (1.181 m 2h).

Des del puig, mirant a ponent, sobresurt a l'esquerra el nostre destí: el Massanella i, més al fons a la dreta, el Puig Major. Entremig podem albirar el Gorg Blau i l'embassament de Cúber. Per la falda del Massanella veiem pujar el camí per

segueix el Torrent de Comafreda. El GR, passat el collet, baixa a buscar una torrentera i segueix paral·lel a aquell, fins que conflueixen al Coll des Prat. També tenim una bona vista del començament del Torrent de Pareis, del Puig Roig, del Cargoler i del Tomir. I si el dia és clar abastem a veure les badies de Pollença i Alcúdia.

Davallem del puig i, marxant vers garbí, anem a buscar el fons del torrent. Aquí el GR gira a la dreta seguint-lo pel marge dret. Més amunt, poc abans del coll del Telègraf (o de sa Mola) passarà pel costat de sa Casa Gran i més amunt del coll per la casa rodona d'en Rubí. Com que aquest paratge ja el coneixíem, prenem un corriol que seguim a dures penes mercès a algunes fites per abastar, més amunt, el camí que puja de Comafreda on també hi trobarem una altra casa de neu. Si no hi heu estat mai però, recomanem que seguiu pel GR perquè s'hi veuen més cases. A les tres hores de marxa, abastem el Coll des Prat (1.200 m) i retrobem el GR.

A partir del coll, el GR segueix en suau baixada pel fons del Comellar des Prat fins a la Font des Prat i el Prat de Cúber on hi ha el trencall cap el refugi dels Tossals Verts. La llarga carena del Massanella queda a l'esquerra sobre nostre i no sembla fàcil abastar-la directament. Per enfilarnos-hi, hem de seguir el GR breument i deixar-lo per un tirany marcat amb fites a mà esquerra. El rastre del camí es perd aviat. Cal seguir en direcció al collet sota l'esperó sud occidental del Massanella (1.150 m), entre aquest i el Puig de ses Bassetes. Rodejar-lo en sentit antihorari i enfilarnos, ajudant-nos sovint de les mans, vers la cresta. Arribats al collet trobem fites fiables i fins i tot traces de senyalització amb pintura, posteriorment esborrades (repintades de gris). Abastàvem el coll a les 3 hores i la carena o, millor dit, un puig a ponent del cim (1.347 m) a les 4h 15'. Hi hem dedicat més temps del compte en desconèixer el camí que, en cas contrari, no hauria de suposar gaire més de mitja hora o tres quarts des del coll. Un cop dalt, ja sols ens cal seguir la carena pel costat de la cinglera vers el nord-est i enfilarnos, sense dificultat, al Massanella (1.365 m) al que hi arribem a les 4h 25' de marxa des de Lluc. Dalt mateix del cim hi ha un avenc i una fita geodèsica.

Parada i fonda per descansar, dinar i sobretot gaudir del paisatge. Al nord la cinglera que cau sobre el Coll des Prat. A migdia el Pla de sa Neu per entremig del que s'hi entreguarden el camins "habituals" i que prendrem de baixada.

Comencem el retorn baixant per migdia del cim seguim un camí fressat i fitat. Aviat trobem una trencall amb una fita on hi ha gravada a la pedra la direcció per la Font de s'Avenc. Podríem seguir pel camí de l'esquerra, però nosaltres preferim visitar la font. Tot dos conflueixen més endavant a l'alçada de l'avenc de sa Travessa.

A mitja hora del cim i després d'una forta baixada, abastem la font de s'Avenc que, com llur nom indica és a la boca d'un avenc i s'hi accedeix per unes escales de pedra. Hi ha una làpida de pedra indicadora de la font i del camí. Ara el corriol segueix en suau baixada fins ajuntar-se amb el que travessa el Pla de sa Neu, prop de l'avenc de sa Travessa. Una altre fita de pedra assenyala els dos corriols amb "puig i font" i "font i puig". A partir d'aquí el pendent torna a ésser considerable i el camí el salva fent curtes llaçades fins abastar el Coll de sa Línea (824 m), on hi arribem al cap d'una hora i 20' des del cim.

El Coll de sa Línea (o de Mancor) rep aquest nom perquè per aquí hi passava la línia elèctrica de la central del Gorg Blau. Hi arriba un camí carreter i hi ha dos pilars de pedra amb indicacions de direcció. Per la dreta (en el sentit de la nostra marxa) en menaria a Mancor de sa Vall pel bosc de Massanella. Prenem el camí de l'esquerra i, després de passar una barraca, el deixem per agafar un corriol, senyalitzat amb fites, que surt de la dreta del camí.

Passem a migdia de les cases de la possessió de Comafreda, retrobem la pista i la seguim a la dreta, pel costat del torrent. Ben aviar ens cal travessar per un pas alçat, la tranca que la barra, on hi ha la caseta del guarda que cobra pel dret de pas. Aquest dia el guarda no hi era.

Arribem a un altre camí carreter per on passa el Camí Vell de Lluc (GR 222 d'Artà a Lluc), el prenem l'esquerra i tot seguit abastem la carretera PM-213, a l'alçada del Coll de Sa Batalla (cartell indicadors i penell amb mapa), a les dues hores 15' des del cim. No ha cap més remei que baixar per la carretera que mena a Lluc fins a l'encreuament amb el GR-221 que, passant pel nou refugi de Son Amer, ens porta fins a Lluc on arribem a les tres hores des del cim, havent trigat un total de set hores i mitja de marxa efectiva.